БУЛГАН АЙМГИЙН ЗАСАГ ДАРГЫН ЗАХИРАМЖ

2022оны 06 сарын 30өдөр Дугаар А/435 Булган сум

Журам шинэчлэх тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 60 дугаар зүйлийн 60.1.21, Засгийн газрын 2021 оны "Журам шинэчлэн батлах тухай" 5 дугаар тогтоолыг тус тус үндэслэн ЗАХИРАМЖЛАХ НЬ:

1. "Аймгийн аварга малчин өрх, Аймгийн хошой аварга малчин өрх шалгаруулах журам"-ыг хавсралтаар батлалсугай.

2. "Аймгийн аварга малчин өрх", Аймгийн хошой аварга малчин өрх", "Аймгийн аварга саальчин", " Аймгийн аварга фермер"-ыг шалгаруулахад шаардагдах хөрөнгийг жил бүр аймгийн Засаг даргын нөөцийн хөрөнгөөс санхүүжүүлэхийг аймгийн Засаг даргын Тамгын газрын дарга (Д.Алтаншагай)-д зөвшөөрсүгэй.

3. Энэхүү журмыг сурталчилж, хяналт тавьж ажиллахыг Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар (Ч.Амгалан)-д үүрэг болгосугай.

4. Энэхүү захирамж гарсантай холбогдуулан аймгийн Засаг даргын 2019 оны "Журам шинэчлэх тухай" А/589 дугаар захирамжийн 1 дүгээр хавсралтыг хүчингүй болгосугай.

ЗАСАГ ДАРГА Б.АРИУН-ЭРДЭНЭ

АБХЭ-everyday Doc/2022/Захирамж

6320220540

Аймгийн Засаг даргын 2022 оны 06.
дугаар сарын 30 -ны өдрийн А/185 дугаар
захирамжийн хавсралт

АЙМГИЙН АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ, АЙМГИЙН ХОШОЙ АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ ШАЛГАРУУЛАХ ЖУРАМ

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1.Мал аж ахуйн үйлдвэрлэлийн үр ашиг, бүтээмжийг нэмэгдүүлэх, мал маллагааны уламжлалт аргыг түгээн дэлгэрүүлж залуу үедээ уламжлуулах, малын үүлдэрлэг байдал чанарыг сайжруулан ашиг шимийг нэмэгдүүлэх, малыг мал эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд бүрэн хамруулах, малчдын нийгэмд оруулж байгаа хувь нэмрийг үнэлж, урамшуулахтай холбогдсон харилцааг зохицуулахад энэ журмын зорилго оршино.

1.2.Энэ журамд заасан шалгуур үзүүлэлтийг хангасан малчдын ажлын үзүүлэлтийг үндэслэн аймгийн аварга малчин өрх, аймгийн хошой аварга малчин өрхөөр тус тус шалгаруулна.

1.3.Аймгийн аварга малчин өрх, аймгийн хошой аварга малчин өрхөд шагнал олгох шийдвэрийг Хүнс, хөдөө аж ахуйн газрын саналыг харгалзан Аймгийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцэж, Засаг даргын Захирамжаар баталгаажна.

Хоёр. Шагналд тодорхойлоход тавигдах шалгуур үзүүлэлт

2.1.Аймгийн аварга малчин өрх, аймгийн хошой аварга малчин өрхөд тодорхойлох малчин өрх дараах шалгуур үзүүлэлтийг хангасан байна.

2.1.1. Мал сүргээ жилийн дөрвөн улиралд өөрөө малладаг, мал маллагааны туршлагаа залуу малчдад зааж сургаж шавь малчинтай болсон, орон нутагт ажлын байр бий болгож, ядуурлыг бууруулахад бодит хувь нэмэр оруулсан байх;

2.1.2.Өөрийн эзэмшлийн өвөлжөө, хаваржааны хашаатай, доройтсон бэлчээрийг сайжруулах, худаг гаргах, булаг, шандны эхийг хамгаалахад хөрөнгө оруулалт хийсэн байх;

2.1.3.Сумын тухайн жилийн бэлчээрийн менежментийн төлөвлөгөөний дагуу бэлчээрийг сэлгэх, өнжөөх, отор хийх зэргээр даацыг хэтрүүлэхгүйгээр ашигладаг, өвөл, хаврын улирлын бэлчээр ашиглах гэрээ байгуулан, бэлчээрийн хортон мэрэгчтэй тэмцэх бэлчээр хамгааллын ажилд оролцдог байх;

2.1.4.Жил бүрийн мал өвөлжилт, хаваржилтад бэлтгэх өвс, тэжээлийн нийт хэмжээ нь нэг хонин толгойд ойт хээрийн бүсэд 50 кг, тал хээрийн бүсэд 40 кг-аас багагүй байх;

2.1.5.Тухайн бүс нутгийн байгаль, цаг уурын онцлогт тохирсон төрөл, үүлдэр, омгийн малыг өсгөн үржүүлдэг, малын чанарыг сайжруулж, сүргийн зохистой бүтцийг бүрдүүлсэн байх; / адуу, үхэр, хонь, ямаа 20/

2.1.6.Жил бүр үржлийн малдаа үзлэг ангилалтыг технологит хугацаанд хийлгэсэн байх;

2.1.7.Үржлийн малыг ялган тэмдэглэж малын бүртгэл мэдээллийн нэгдсэн санд бүртгүүлсэн, үржлийн малын удам гарваль, ашиг шимийн чиглэл тодорхой байх;

2.1.8.Стандарт хэмжил зүйн газраас батлагдсан баталгаажсан үүлдэр омгийн

малын стандартын шаардлага хангасан бог малын хэлтүүлэгчийг үржилд ашигладаг байх;

2.1.9.Хээлтэгчийн сүрэгт эзлэх хувийн жин бог малд 55, бод малд 40 болон түүнээс дээш хувьд хүрсэн, бодод шилжүүлснээр 100-аас доошгүй толгой малтай байх;

2.1.10.Сүргийн зохистой бүтцийг бүрдүүлэн сүрэгт эзлэх таваарын малын 40-өөс доошгүй хувийг жил бүр эдийн засгийн эргэлтэд оруулсан байх;

2.1.11.Мал эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд малаа тогтмол, бүрэн хамруулж, малын эрүүл мэндийн дэвтэр хөтөлдөг, сүүлийн 3 жилд мал сүрэгт нь малын гоц халдварт болон халдварт өвчин гараагүй, малын зүй бус хорогдол 0.5 хувиас хэтрэхгүй байх;

2.1.12.Малын тоо толгойн албан татварыг тухайн сумын Иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын тогтоосон хэмжээгээр бүрэн төлсөн байх;

2.1.13.Нийгмийн болон эрүүл мэндийн даатгалд гэр бүлийн гишүүд даатгуулж, малын индексжүүлсэн даатгалд малаа даатгуулсан байх;

2.2.Малчны малын тоо, зах зээлд нийлүүлсэн бүтээгдэхүүний дүнд сүүлийн 1 жилд бусдаас худалдаж болон бэлгэнд авсан мал, бүтээгдэхүүнийг оруулж тооцохгүй;

Гурав. Аймгийн аварга малчин өрх, Аймгийн хошой аварга малчин өрх шалгаруулах

3.1.Сумын Засаг даргын Тамгын газар нь сумын аварга малчнаар шалгарснаас хойш 3-аас доошгүй жил амжилтаа бататгасан, энэ журмын 2.1-д заасан шалгуур үзүүлэлтийг хангаж байгаа тус бүр 2 хүртэл малчин өрхийг аймгийн аварга малчин өрхөөр шалгаруулахаар тодорхойлно.Тодорхойлсон малчин өрх нь энэ журмын шалгуур үзүүлэлтийг хангаж байгааг нотлох баримт бичгийг хүснэгт 2-т заасаны дагуу бүрдүүлэн багийн Иргэдийн Нийтийн Хурлын шийдвэр, сумын Засаг даргын тодорхойлолтын хамт жил бүрийн 12 дугаар сарын 25-ны дотор аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газарт хүргүүлнэ.

3.2.Аймгийн Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар нь сумдаас аймгийн аварга малчин өрхөд тодорхойлж ирүүлсэн тодорхойлолт материалыг хянан үзээд жил бүрийн 12 дугаар сарын 30-ны дотор аймгийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар хэлэлцүүлж, хамгийн өндөр үзүүлэлттэй 20 хүртэлх малчин өрхийг шалгаруулна.

3.3.Аймгийн хошой аварга малчнаар тодорхойлж байгаа малчны ажлын үзүүлэлтийг сүүлийн 5 жилээр гаргана.

3.4.Аймгийн аварга малчин болсноос хойш 3-аас доошгүй жил амжилтаа бататгасан, энэ журмын 2.1-д заасан шалгуур үзүүлэлтийг хангаж байгаа малчин өрхийг аймгийн хошой аварга малчин өрхөөр тодорхойлно.

3.5."Аймгийн аварга малчин өрх"-өөр жил бүр 32 хүртэлх, "Аймгийн хошой аварга малчин өрх"-өөр 3 хүртэлх тооны малчин өрхийг шалгаруулна.

3.6.Тэмээ, үхэр голлон өсгөж байгаа малчин өрхийг "Аймгийн аварга малчин өрх"-өөр шалгаруулна.

3.7.Аймгийн аварга малчин өрх, аймгийн хошой аварга малчин өрхийг тодорхойлохдоо дараах бичиг баримтыг бүрдүүлсэн байна.

3.7.1. Малчин өрхийн (эхнэр, нөхөр) товч анкет /Хүснэгт1/

3.7.2. Малчин өрхийн ажлын үзүүлэлт /Хүснэгт 2-3/

3.7.3.Холбогдох тодорхойлолт, баримт бичиг /Хүснэгт 4/

3.8.Хүнс, хөдөө аж ахуйн газар нь сумаас аймгийн аварга малчин өрх, аймгийн хошой аварга малчин өрхөд тодорхойлж ирүүлсэн малчин өрхийн холбогдох бичиг баримтыг малчин өрх тус бүрээр хянаж дүгнэлт гарган журмын шаардлагыг хамгийн сайн хангасан малчин өрхийг аймгийн аварга малчин өрх, аймгийн хошой аварга малчин өрхөөр шалгаруулахаар саналыг аймгийн Засаг даргын зөвлөлийн хурлаар оруулж шийдвэрлүүлнэ.

3.9.Энэ журам батлагдахаас өмнө аймгийн сайн малчин цолоор шагнагдсан малчныг "Аймгийн аварга малчин өрх" цолтой адилтган үзнэ.

Дөрөв. Шагнал олгох

4.1."Аймгийн аварга малчин өрх"-өөр шагнагдсан малчин өрхийг 800 000 /найман зуун мянга/ төгрөгөөр шагнана. Аймгийн аварга малчин өрхөд олгох цолны үнэмлэх, энгэрийн тэмдэг, дурсгалын эд зүйлсийг худалдан авах хөрөнгийг мөнгөн шагналаас нь санхүүжүүлнэ.

4.2.Аймгийн хошой аварга малчин өрх цолоор шагнагдсан малчин өрхийг 1,000,000 /нэг сая/ төгрөгөөр шагнана. Аймгийн хошой аварга малчин өрхөд олгох цолны үнэмлэх, энгэрийн тэмдэг, дурсгалын эд зүйлсийг худалдан авах хөрөнгийг мөнгөн шагналаас нь санхүүжүүлнэ.

4.3.Шагналыг билгийн тооллын хаврын тэргүүн сарын шинийн нэгний өдрөөс өмнө гардуулна.

4.4.Аймгийн аварга малчин өрх, аймгийн хошой аварга малчин өрхийн шагнал гардуулах ажлыг Засаг даргын зөвлөлийн гишүүд нэгдсэн байдлаар зохион байгуулж аварга малчин өрхийг алдаршуулна.

-----o0o-----

Хүснэгт 1

Цээж зураг /6х4/, өнгөт

“АЙМГИЙН АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ”, “АЙМГИЙН ХОШОЙ АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ”-Д ТОДОРХОЙЛЖ БАЙГАА МАЛЧИН ӨРХИЙН ТОВЧ АНКЕТ

..... он ..... сар ..... өдөр

1.	Аймаг, сум, багийн нэр	
2.	Ургийн овог (эхнэр, нөхөр)	
3.	Эцгийн (эх) нэр	
4.	Нэр	
5.	Төрсөн он, сар, өдөр	
6	Хүйс	
7	Нас	
8.	Боловсрол	
9.	Ам бүлийн тоо	
10.	Улсад ажилласан жил	
11.	Үүнээс малчнаар ажилласан жил	
12.	Сумын аварга малчин өрхөөр шалгарсан үнэмлэхийн дугаар огноо	
13.	Шагнагдсан төрийн одон, медаль огноо	

-----o0o-----

Хүснэгт4

“АЙМГИЙН АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ”, “АЙМГИЙН ХОШОЙ АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ”-Д ТОДОРХОЙЛДСОН .....АЙМАГ .....СУМЫН МАЛЧИН ӨРХИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ, БАРИМТ БИЧИГ

..... он ..... сар ..... өдөр

Аймгийн аварга малчин өрх, Аймгийн хошоы аварга малчин өрхөд тодорхойлж байгаа малчин өрх дараахь баримт бичгийг бүрдүүлж ирүүлнэ:

1. Малчин өрхийн ажил байдлын тодорхойлолт;
2. Иргэний үнэмлэхийн хуулбар;
3. Малчин өрхийн малын А дансны хуулга аймгийн аварга малчин өрхөд тодорхойлсон бол сүүлийн 3 жилээр, аймгийн хошой аварга малчин өрхөд тодорхойлсон бол сүүлийн 5 жилээр;
4. Сумын аварга малчны үнэмлэхийн хуулбар;
5. Аймгийн хошой аварга малчин өрхөд тодорхойлох тохиолдолд аймгийн аварга малчин өрхийн үнэмлэхний хуулбар;
6. Малын тоо толгойн албан татвар төлсөн тухай цахим лавлагаа;
7. Өрхийн гэр бүлийн гишүүдийн нийгмийн даатгал төлсөн цахим лавлагаа;
8. Өрхийн гэр бүлийн гишүүдийн эрүүл мэндийн даатгал төлсөн цахим лавлагаа;
9. Малын индексжүүлсэн даатгалын гэрээний хуулбар, мөнгө төлсөн баримт;
10. Малчин үржлийн малдаа үзлэг ангилалт хийлгэсэн тухай сумын Хөдөө аж ахуйн тасгийн тодорхойлолт;
11. Малчин малаа мал эмнэлгийн урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээнд бүрэн хамруулсан тухай сумын Мал эмнэлгийн тасгийн тодорхойлолт;
12. Багийн иргэдийн Нийтийн Хурлын тэмдэглэл;
13. Сумын Засаг даргын албан хүсэлт;
14. Сумын Засаг даргын зөвлөлийн хурлын шийдвэр;
15. Мал тоо толгойн албан татвар тогтоосон тухай, сум, дүүргийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурлын хуулбар

-----o0o-----

Тайлбар:

1. Холбогдох баримтыг хавсаргаагүй бол баталгаа хүчингүйд тооцогдоно.

2. Дээрх хавсралтад заасан үзүүлэлт бүрээр баталгаа гаргана.

----------сумын Засаг дарга ----------/……/

Хүснэгт 2-3

“АЙМГИЙН АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ”, “АЙМГИЙН ХОШОЙ АВАРГА МАЛЧИН ӨРХ”-Д ТОДОРХОЙЛЖ БАЙГАА.....АЙМАГ.....СУМЫН МАЛЧИН ӨРХИЙН АЖЛЫН ҮЗҮҮЛЭЛТ

..... он ..... сар ..... өдөр

Үзүүлэлт	Малын төрөл	Онууд		
		.... он	.... он	.... он
Нэг. Малын төрөл, тоо				
Малын үүлдэр, омог (тэмээ.....үүлдэр, омог, адуу ..... үүлдэр, омог, үхэр..... үүлдэр, омог, хонь..... үүлдэр, омог, ямаа.....үүлдэр, омог)				
1. Оны эхний мал	Бүгд			
Үүнээс:	Тэмээ			
	Адуу			
	Үхэр			
	Хонь			
	Ямаа			
2. Хээлтэгч	Бүгд			
Үүнээс:	Ингэ			
	Гүү			
	Үнээ			
	Эм хонь			
	Эм ямаа			
3. Хээлтүүлэгч	Бүгд			
Үүнээс:	Буур			
	Азарга			
	Бух			
	Хуц			
	Ухна			
4. Бойжуулсан төл	Бүгд			
Үүнээс:	Ботго			
	Унага			
	Тугал			
	Хурга			
	Ишиг			
5. Зах зээлд борлуулсан мал	Бүгд			
Үүнээс:	Тэмээ			
	Адуу			
	Үхэр			
	Хонь			
	Ямаа			
6. Үржилд худалдсан мал	Бүгд			
Үүнээс:	Тэмээ			

	Адуу			
	Үхэр			
	Хонь			
	Ямаа			
7. Малжуулахад өгсөн мал	Бүгд			
Үүнээс:	Тэмээ			
	Адуу			
	Үхэр			
	Хонь			
	Ямаа			
8. Өөрийн хэрэгцээнд хэрэглэсэн мал	Бүгд			
Үүнээс:	Тэмээ			
	Адуу			
	Үхэр			
	Хонь			
	Ямаа			
9. Оны эцэст тоологдсон мал	Бүгд			
Үүнээс:	Тэмээ			
	Адуу			
	Үхэр			
	Хонь			
	Ямаа			
10. Оны эцэст байгаа хээлтэгч	Бүгд			
Үүнээс:	Ингэ			
	Гүү			
	Үнээ			
	Эм хонь			
	Эм ямаа			
11. Хээлтэгч, хээлтүүлэгчийн тохироо	Буур			
	Азарга			
	Бух			
	Хуц			
	Ухна			
Хоёр. Ашиг шим ашиглалтын байдал				
12. Оны эхний нэг малаас үйлдвэрлэсэн мах (кг-аар)	Бүгд			
Үүнээс:	Тэмээний мах			
	Адууны мах			
	Үхрийн мах			
	Хонины мах			
	Ямааны мах			
13. Нийт бүтээгдэхүүн үйлдвэрлэлт	Мах үйлдвэрлэл (кг)			
	Тэмээний ноос (кг)			

	Хонины ноос (кг)			
	Ямааны ноолуур (кг)			
	Цагаан идээ (кг)			
	Сүү (литр)			
14.Бүтээгдэхүүнээс олсон нийт орлого (мянган төгрөг) Үүнээс:	Бүгд			
	Мал амьдаар борлуулснаас			
	Мах борлуулснаас			
	Ноос борлуулснаас			
	Ноолуур борлуулснаас			
	Цагаан идээ борлуулснаас			
	Сүү борлуулснаас			
	Арьс борлуулснаас			
	Шир борлуулснаас			
	Бусад			
15. Өрхийн хэмжээнд бэлтгэсэн өвс, гар тэжээл, хүчит тэжээл, хужир (тн)	Өвс			
	Гар тэжээл			
	Хүчит тэжээл			
	Хужир			
16.Хашаа	Хашааны тоо			
	Багтаамж (толгой мал)			
17. Худаг	Худгийн тоо			
	Хүчин чадал (л/сек)			
18. Хөрөнгө оруулалт (мянган төгрөг)	Худаг			
	Малын хашаа, хороо			
	Бэлчээр сайжруулах			
	Хадлангийн талбай хамгаалах			
19. Татвар төлөлт (ХХОАТатвар)	Төгрөгөөр			
20. Малын индексжүүлсэн даатгал	Даатгуулсан малын тоо			
	Төлсөн хураамж			
21. Эрүүл мэндийн даатгалын шимтгэл	Төгрөгөөр			
22. Нийгмийн даатгалын шимтгэл	Төгрөгөөр			

Тайлбар: Дээрх үзүүлэлтүүдийг улсын тооллого, бусад холбогдох материалыг үндэслэн баталгаажуулна.

---------- аймаг ----------сумын Засаг дарга ----------/……/

Хөдөө аж ахуйн тасгийн дарга ----------/……/